

ST. OLAV

Nr. 48

Oslo, den 2. desember 1937.

49. årg.

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10-2 og 4-7. Lørdager fra 10-1. De øvrige dage fra kl. 10-4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3-4.

INNHold: Karakter og tro. — «Den tredje kirke». — Adventstiden. — De fem nye kardinaler. — Klosterliv av idag. — Voksne menn leker. — I kikkerten. — Jul! — Konserten. — Bokanmeldelser. — Bøker inngått til redaksjonen. — Beriktigelse — Bibelen i alle katolske hjem. — Herhjemme.

Karakter og tro.

«Er du den som skal komme — eller skal vi vente en annen —?» Med dette spørsmål sender Johannes fra fengslet sine disipler til Kristus. Men kan det virkelig tenkes at han gjør det for sin egen skyld? Det er jo ikke så lang tid siden at han har talt om den som skal komme etter ham og hvis skorem han ikke er verdig til å løse — ikke lang tid siden han utbrøt, da Kristus kom til ham ved Jordan: «Se Guds lam! Se ham som borttar verdens synd! Han er den om hvem jeg sa: Etter mig kommer ham som var før mig — — jeg så ånden komme som en due ned fra himlen og bli over ham. Og jeg kjente ham ikke, men han som sendte mig for å døpe med vann sa til mig: Den over hvem du ser ånden stige ned og forbli hos, er den som døper med den helligånd! Og jeg har sett det, og vidner at han er Guds sønn!» — Nei, det er umulig at Johannes lar disiplene spørre fordi han selv tviler.

Men hvorfor da —?

Svaret er ikke vanskelig, ti de gamle katolske skriftlærde har alltid hevdet at Johannes spurte for disiplenes skyld — for at disse av Frelserens egen munn skulde erfare sannheten og befestes i troen av Frelseren selv. Det er de moderne ikkekatolske tolkere, som bevisst eller ubevisst har lagt sin egen tvil og usikkerhet inn i Johannes' skikkelse og med «psykologisk» dypsinn forklart hans holdning ut fra teorien om at fengslet har nedbrutt hans krefter og gjort ham svak og vaklende. Men hvorledes får vi denne forklaring til å stemme med

Kristi egne uttalelser om døperens personlighet umiddelbart etter at disiplene har spurt? Ti Kristus fremhever jo nettopp da Johannes' karakterfasthet og selvdisiplin og kaller ham den største blandt dem som er født av en kvinne.

Nei, vi kan trygt gå ut fra at de gamle kirkefedre og kirkelærere har rett. Johannes var en karakter som verden kanskje hverken har sett eller vil få se maken til, og som derfor vanskelig kan oppfattes og verdsettes etter fortjeneste av almindelige mennesker. Aller minst forstår kan hende vi nutidsmennesker ham. Vi mangler jo så ofte sans for den sanne åndsstorhet og åndsstyrke og er så altfor tilbøielig til å anlegge våre småskårne synsmåter på de store skikkelser i Guds rike og måle deres dimensjoner med vårt eget lille psykologiske mål, ut fra vårt begrensede kjennskap til psykologiens lover etter at vi har fornektet Guds ånds innslag i sjelelivets forskjellige faser.

Vår tid har satt slagordet om de «faste karakterer», de store personligheter i høisætet og driver en slags heltedyrkelse av dette begrep. Vi bærer hederlige og bra mennesker ifleng med denne betegnelse. Men hvis vi skal være helt opriktige: Hvor mange har i grunnen rett til den? Hvor mange «hederlige og bra» mennesker har når det kommer til stykket lært selvbeherskelsens vanskelige kunst — den sanne selvbeherskelse som kun kan trives og utvikles på de religiøse prinsippers faste grunnlag?

Kristus har selv betegnet Johannes som mannen med den sterke tro og karakter. Og det skulde vel ikke være så vanskelig for oss å følge døperens eksempel — vi som har sakramentene å støtte oss til? Så meget desto mer som det er skikkelser med hans holdning vår hellige Kirke nu mer enn noensinne trenger til. Kirken trenger troende av en sterk og kraftig støpning som ikke svaier hit og dit for hvert vindpust, og som uten hensyn til stemninger eller omgivelser innretter sitt liv etter kristendommens grunnsetninger. Troende som ikke i første rekke tenker på å gjøre sig selv til centrum for en

krets, en disippelskare, men alltid peker mot en større og mektigere herre, i klar forståelse av sin egen begrensning.

Det å kunne fastholde sin tro og sin ydmykhet tvers igjennem alle fristelser og prøvelser — både av indre og ytre art — det er å ha den sanne og ekte karakterstyrke og karakterstorhet. Og det er muligheten av dette, den menneskelige naturs mulighet for å kunne virkeliggjøre dette, som Johannesskikkelsen bringer bud til oss om. Derfor er han den store centrale personlighet i Adventstiden, i hvis fotspor vi skal forsøke å vandre.

„Den tredje kirke.“

Efter hvert blir det mer og mer klart hvad målet er for den kamp som nu i lange tider er blitt ført av «det tredje rikes» ansvarshavende menn og som i stadig stigende grad har antatt preg av en kulturkamp — denne gang dog ikke alene rettet mot den katolske Kirke, men mot alle former for kristen trosbekjennelse i det hele tatt — kan hende dog i første rekke mot den evangelisk-lutherske. I den nasjonalsocialistiske leir, hever det sig nu fler og fler røster som slår til lyd for opprettelsen av «den tredje kirke», en kirke som stemmer overens med den livsanskuelse som det tredje rike hevder. Disse røster betegner den katolske Kirke som «den første» og den evangelisk-lutherske som «den annen» kirke, og vil nu en kirke som anerkjenner blod- og racemystikken samt hylder totalitetsbegrepet og der Führer-prinsippet. Denne kirke skal av staten anerkjennes som den offisielle, og kjernetroppen i dens menigheter skal dannes av de såkalte «tysk-kristne» — en fraksjon som kun ved en tilsnikelse kan smykke sig med kristennavnet, da hele dens liv og lære er en eneste fornektelse av Kristi universelle kjærlighetsevangelium. I innviede kretser forlyder det at planen foreligger så utarbeidet at den allerede i begynnelsen av det nye år skal settes ut i livet — og det er i lyset av denne plan man må lese referatene fra den store tale som den tyske kirkeminister Kerrl — hvilket i dette tilfelle vil si det samme som kirkediktator — holdt forleden om den nazistiske stats forhold til den nuværende kirkelige situasjon. Ifølge «Luxemburger Wort» har minister Kerrl sammenlignet kristendommen og den nasjonalsocialistiske racelære og funnet ut at de praktisk talt dekker hverandre eller ialfall ikke står i noe motsetningsforhold til hverandre. Kristi liv var jo også en uavbrutt kamp mot jødedommen som hevnet sig ved å korsfeste ham! Ennvidere anerkjente han de tysk-kristne fordi de har forstått og tror på Hitler som en av Gud utsendt frelser og forløser for det tyske folk, og at de har tatt konsekvensen av denne sin tro ved å hylde nasjonalso-

cialismen og blod- og racelæren. Det tyske rikes håp står til disse trosfeller, og kun de fortjener støtte. Det vil derfor bli tatt under overveielse å inn dra alle tilskudd som nu bevilges katolske og evangeliske institusjoner og som årlig beløper sig til noen hundre millioner mark. Disse subsidier vil sikkert bli nektet om de pågjeldende kirker ikke vil følge regjeringens og de lokale myndigheters forskrifter. Ennvidere nevnte kirkeministeren at de lovede kirkevalg var utsatt på ubestemt tid, da det rådet så megen splid innenfor den lutherske kirke.

Kirkekampen antar samtidig stadig skarpere form. Nu er ialt 148 prester av bekjennelseskirken arrestert og anklaget for å ha misbrukt prekestolen til «politisk propaganda», fordi de forkynner et evangelium som de ikke utlegger i «positiv kristen» retning, d. v. s. efter nasjonalsocialistisk livsanskuelse.

Hvorledes den nærmeste fremtid vil arte sig, er altså ikke godt å forutsi. Da kirkevalgene som skulde ha foregått den 15. februar 1938 er utsatt, fortsetter Kerrl foreløbig som kirkediktator med full kontroll over all kirkelig forvaltning, og da særlig og selvfølgelig på det økonomiske område. Til og med lutherske kirker står nu uten noen egentlig leder, idet superintendent Zoellner, formannen i rikskirkeutvalget, frivillig tråtte tilbake i februar, da han syntes alle muligheter var utelukket for å kunne etablere et reelt samarbeid med Kerrl.

Ifølge «Catholic Herald» har Tysklands katolske Caritasforbund i løpet av dette år måttet stenge 2 sykehus, 6 sanatorier, 2 rekreasjonshjem, 2 klinikker, 2 barneasyler, 1 skole, 8 barnehaver, 3 studentinternater, 6 vaisenhus, 6 opdragelsesanstalter, 2 lærningehjem og 3 husholdningsskoler. Samtidig er nonnene bortvist fra 18 sykehus, 76 barnehaver og 4 gamlehjem og er erstattet av «brune søstre», en nazistisk organisasjon. Det er alvorlige og talende tall.

Adventstiden.

Nu falt det siste blad fra treets nakne stamme,
og dødens kalde pust igjennem skogen går.
I vest står vintersolens siste trette flamme —
det blodig-gylne skjær mot aftenhimlen slår.

O tause, strenge natt, o stille vinterdvale —
o dystre likferdsfest med orgelbrus fra hav,
med bleke stjerners kjerter tendt i himmelsale,
med havets tåkedis som virak over grav!

Du taler til mitt sinn, du store sterke tanke,
og kaller adventtidens stille stemning frem.
Med vemodsfulle slag jeg føler hjertet banke
og hører klokkeklangen hist fra Betlehem.

Slik lå en syndig jord i vintersøvnens slummer:
den siste gnist og glød av himmelglans er slukkt,
profetens røst, de siste himmelbud forstummet,
og hvert et utsyn er av nattens tåker lukket.

I vinterkuldens sne og is og bitre øde
vi venter dig så sårt, du jul fra Betlehem,
med solgull over sne, med gyllen morgenrøde,
med julekjerters glans i hver et fattig hjem.

Vi venter dig . . . vår frelses Gud, bered vårt hjerte,
mens jorden klær sig nu i sneens brudedrakt,
tend i vår sjel din nådes julekjerte,
la julens engler om vårt hjem stå vakt!

K. Kjelstrup. (1913).

De fem nye kardinaler.

Som vi allerede har meddelt etter «Osservatore Romano» av 18. nov., vil paven 13. desember avholde et hemmelig konsistorium hvor følgende fem nye kardinaler vil bli utnevnt: nuntius i Belgrad, mgr. Pellegrinetti; patriarken av Venedig, mgr. Piazza; erkebiskopen av Westminster, dr. Hinsley; sekretæren ved kongregasjonen for de overordentlige kirkelige anliggender, mgr. Pizzardo og erkebiskopen av Lyon, mgr. Gerlier. Med disse

fem nye medlemmer vil kardinalkollegiet igjen telle 69 medlemmer, og 39 av kardinalene vil være italienerne.

Englenderne har selvfølgelig særlig interesse av at erkebiskopen av Westminster er blitt tildelt kardinalverdigheten. I 1935 blev dr. Hinsley intronisert som kardinal Bourne's etterfølger. Han er født i 1865 og var i mange år rektor for det engelske kollegium i Rom. I 1930 blev han utnevnt til den første apostoliske delegat for misjonene i Afrika. En av de første som gratulerte erkebiskopen med kardinalverdigheten var den britiske premierminister under mottagelsen i Guildhall av kong Leopold. De øvrige tilstedeværende hadde ennå ikke fått noen underretning om dette, og undret sig høilig over den varme interesse som premierministeren la for dagen i sin samtale med biskopen.

Erkebiskop Pizzardo har tilbragt sin løpebane i statssekretariatet som han kun i tre år har vært borte fra mens han bekledd nunciaturet i München. Han er tillike åndelig leder for den italienske katolske aksjon og Osservatore Romano betegner hans utnevning til kardinal som et nytt bevis på pavens velvilje overfor legapostolatet slik som det gir sig utslag i katolsk aksjon. Han er født i 1877. I 1930 blev han bispevigslat.

Nuntius Pellegrinetti var sekretær ved nunciaturet i Warsjava da den nuværende pave var nuntius. 1922 blev han nuntius i Jugoslavia. Han er født i 1876. Under krigen blev han på grunn av sin eminente dyktighet i sprog sjelesørger blant fangene. Hans første berøring med paven skjedde allerede mens denne var prefekt for det vatikanske bibliotek og det var ut fra dette personlige kjennskap til hans kvalifikasjoner at han blev utnevnt til sekretær i Warsjava og dermed innledet en glansfull diplomatisk løpebane.

Patriarken av Venedig, erkebiskop Piazza er født 1884 og trådte 18 år gammel inn hos karmelittene. Under krigen tjenestgjorde han som feltprest og blev etterpå konsultor ved kongregasjonen for de religiøse ordner. 1935 blev han utnevnt til patriark av Venedig etter først å ha bekledd bispestolen i Benevent fra 1930.

Erkebiskop Gerlier, som først for to måneder siden har overtatt bispedømmet Lyon, hvis overhyrde fører titlen primas av Gallien, er født i 1880 i Versailles og studerte i begynnelsen jura. Ganske ung blev han sekretær ved en av de øverste dommerinstanser i Paris og hadde uten tvil en glimrende juridisk løpebane foran sig — men 33 år gammel trådte han inn i presteseminaret i Issy. Under krigen måtte han tjenestgjøre som menig soldat og hårdt såret tilbragte han lengre tid i fangeleiren. 1919 vendte han tilbake til seminariet og efter sin prestevigsel hadde han forskjellige oppgaver i administrativ henseende til han 1925 blev biskop av Tarbes og Lourdes hvor han er blitt verdenskjent gjennom de mange pilgrimstog fra alle land som han alltid har møtt med fengslende og gripende ord og nidkjært sjelesørgervirke.

Klosterliv av idag.

Noen kilometer vest for Düsseldorf, i et vakkert lite dalføre midt i Rhinlandets industrilarm, ligger en staselig bygning, som i sin avsondrethet og med sine pussede og velholdte fasader lyser som et praktfullt smykke mot de triste og røksvertede fabrikkstrøkene som omgir det. Det er også et sjeldent smykke av åndens kultur midt oppe i den jordiske materialisme, som manifesterer sig i så realistiske former rundt omkring. Det er kartusianerordenens eneste gjenværende kloster i disse trakter, som lik en anakronisme har utstått tidens stormer og bevaret sin eksistens etter gammelt mønster inn i en ny og fremmed tidsalder. Det er ikke rart at det har trukket sig tilbake bak høie murer.

«Kartause Hain», det heter det gamle klosteret, og hos mange mennesker sporer man kjærlighet og glede når Kartause Hain kommer på tale, for de har fått mange gaver, velkomne i disse tider, av de gode mennene i klostret. Men det går også underlige rykter om Kartause Hain; man sier at dets hvitklædde befolkning er stumme som fisken i vannet. Bare til jul og påske skjenker Gud det tause klostrets tause folk en midlertidig taleevne. Og de tause mennene sover heller ikke, sies det, de arbeider bare og ber hele døgnet. Og deres rikdom er stor.

Hvis man ikke var omgitt av stadige påminnelser om en moderne tid i form av disse gigantiske fabrikkkorstenene og funksjonalistiske arbeiderboliger, kunde man tro sig hensatt til middelalderen ved hele den dype forståelse av mystikk som synes å komme for dagen hos egnens folk når talen er om Kartause Hain. Klosteret selv er jo også et levende bevis på menneskenes kjærlighet til tradisjonen, for der lever man etter de strengeste ordensregler, som er laget i det ellefte århundre.

«Tausheten er porten til himmelen», står det å lese på latin over en av klosterets staselige portaler, bygget i en stil som minner om gotikken. Forøvrig er hele klosterbygningen holdt i gotisk stil, som på enkelte steder, for eksempel i den høie kirken, virker meget imponerende. Det er før fortalt at munkene overholder det strengeste taushetsløfte, og når man så hører at det er sjelden at en lyd trenger ut over murene til den slottslignende bygningen så forstår man at stillheten hviler som en god ånd over det hele og leker i fantasien hos de folkene som bor omkring. Taushetens bud blev forøvrig allerede innstiftet i det 11. århundre ved ordenens opprettelse og er alltid siden overholdt av ordenens medlemmer.

Det kan ha interesse i denne forbindelse å se tilbake til de middelalderdager da markene i disse traktene ennå var jomfruelig skog, da klosterlivet florerte i all sin glans og en viss Pater Bruno levet og virket i byen Reims. Bruno fra Köln, som han blev kalt, var rektor ved katedralskolen i Reims, og eftersom han var en god og edel mann, led han sto-

re kvaler ved å være vidne til det materialistiske liv byens erkebiskop og andre intellektuelle førte. Tilslutt blev det skammelige livet i byen for meget for den gode Bruno. Med noen likesinnede dro han til en vill fjellkløft nær Grenoble, hvor disse flyktinger fra livets farer og fristelser førte op en meget enkel hytte. Det var i disse ensomme trakter Bruno og hans venner innstiftet klosterordenen, som de opkalte efter sin enkle hytte og den bygd hvor den lå, Chartreuse. Dette blev efterhvert til kartusianer. Som hovedregler for ordenen innførte man den strengeste askese, en nesten ubrutt taushet og bare vegetabilsk føde. Det var i 1086 denne nye orden blev opprettet. Med tiden blev paven opmerksom på Bruno og hans tilhengere, som i årenes løp blev stadig tallrikere, og i begynnelsen av det 12. århundre lot den katolske kirke opføre en ny og rummeligere bolig til kartusianerne, og samtidig blev de naturligvis innordnet under pavedømmet. Da Bruno døde mett av dager og livsvisdom, blev han meget hurtig helgenkåret. I de følgende århundrer oplevet kartusianerordenen en livlig utvikling og en mengde datterklostre blev anlagt forskjellige steder i Europa. Men reformasjonen og nye bevegelser i tiden gikk hårdt ut over ordensvesenet i det hele og kartusianerne fikk en tung tid. På tross av angrep både fra renessansens hedensk innstilte mennesker og fra imperialismens og industrialismens folk har kartusianerordenen klart sig helt inn i vår moderne tid. Og et av de få kartusianerklostre som nu står igjen er Kartause Hain. Det blev bygget i 1869 i den vakre dalen utenfor Düsseldorf, ikke langt fra de traktene hvor ordenens hellige innstifter levet engang for snart tusen år siden. — Ved den nye anti-klosterbevegelsen, som blev satt igang i 1870-årene blev ordenen nok engang forbudt. Klosteret blev stormet av fanatikere og munkene blev jaget bort. Men som så mange ganger før vendte noen av disse troens forkjempere efter en tid tilbake til sitt gamle hjem og i 1890 blev ordenen stiftet på ny og siden har det lille samfundet fått være i fred. Trofast har munkene etterlevet de gamle skikkene, bedt til frelseren på korset, om jomfru Marias forbønn, arbeidet slik som klosterreglene foreskriver, hver innen det yrket som har interessert ham mest, og tiet bestandig undtatt noen få helligdager. I tidens løp har munkene sett det stille landskapet, som før inspirerte til kontemplasjoner, forandre sig til et tett bebygget industristrøk med arbeiderproblemer, arbeidsløshet og fattigdom. Kartause Hain er dog ikke forblitt helt uberørt av tidens utvikling, dets interesser og karakter har delvis forandret sig, særlig slik at munkene ikke lenger lever helt isolert fra utenverdenen og hjelpsomheten er øket. Det er denne hjelpsomhet som befolkningen omkring er så takknemlig for.

Livet i denne «Stillhetens helligdom» går videre

etter nesten samme mønster som tradisjonene har påbudt gjennom århundrer. Først er det arbeidet for klosterets og munkenes eget underhold og dette skal utføres ikke med betleri, men med egne henders verk — slik forklarer den hellige Bruno deres oppgave — for munkene skal leve som apostlene. Og jo mer man kan forøke og fruktbargjøre klosterets eiendom og formue, dess bedre blir klosterets virksomhet. Derfor velger man også i Kartause Hain den mann til abbed som har det beste forretningstalent og økonomisk sans, for hele klosteret med alle dets anlegg og haver drives som en kombinasjon av jordbruk og industriarbeid etter de mest moderne forretningsprinsipper. At guds gaver utnyttes i størst mulig utstrekning til menneskenes beste, at jorden drives og dens avkastning blir tatt vare på, at den pengemengde som klosteret forfører overplaseres i sikre og inntektgivende foretagender, det er sikkerlig både fortjenstfullt og viktig, og ansees av kartausianerne for å være en livsgjerning som er Gud velbehagelig.

Men i den daglige livsførselen i klosteret møter man middelalderen igjen. I samsvar med hvad ryktene vet å fortelle, sover virkelig disse munkene meget lite — et utpreget trekk av den middelalderlige askesen. At de allikevel holder sig i vigør og kan arbeide — de stråler virkelig av trivsel og velvære — kan tas som et bevis på hvad omsorgsfull og langvarig trening kan føre til, i forening med det faktum at de har opdelt den korte sovetiden i to omganger i døgnet. Hver munk har en celle for sig, bestående av et opholdsrum, et bønnerum, et forrådsrum og et verksted; hele denne lille bolig er helt uten vindu mot ytterverdenen — bare noen små spissbuevinduer vender ut mot klostergården. Hver celle er nesten fullstendig lydisolert fra de øvrige celler.

I cellen ligger munken når han sover så påklædd at han til og med har belte om livet og strømper på føttene. Bare skoene har han tatt av sig. Man trefter her på den gamle munkeregelen — stadig å være beredt til å stå op — stadig være beredt til å tjene Gud.

Allerede når klokken er to om natten ringer man med vekkerklokken. Det er kallelsen om å stå op fra den første søvnen som nu har vart fra klokken 24, og under absolutt stillhet strømmer munkene gjennom korsgangene til kirken. Under dens høie, usmykkede hvelv holdes den første bønn, nattmessen, hvorefter alle går for å fortsette andakten i sin egen celle. Ved daggry samles man atter i kirken til ottesangen og derefter har munkene en tid til å gjøre sitt toalette. Ved denne anledning bytter de klær fra innerst til ytterst, man er meget hygienisk.

Efterat munkene har gjort sig ferdig med vaskingen, begynner de dagens arbeid, den ene i et moderne verksted for snekkeri eller smedarbeid, den andre i haven, den tredje i biblioteket og så videre.

To ganger om dagen spiser de, men bare om helldagene samles man til felles måltider. Om hver-

dagene mottar munkene sine matporsjoner gjennom luker i veggene til cellene.

Efter den monotone arbeidsdagen, som faktisk er organisert slik at brødrene bare kommer i kontakt med hverandre under gudstjenesten i kirken, og derfor sltt ikke behøver å kjenne fristelsen til å tale, sover de et par timer mellom klokken 18 og 20. Resten av døgnet til klokken 24 tilbringes i bønn såvel i ensomhet i cellen som i kirken.

Slik går disse menneskenes liv, ensformig, regelmessig, men opfylt av stadig virksomhet — som om der ikke eksisterte noe «igår» eller «imorgen». Den fremmede som får det særlige privilegium å betrede klosterets hellige område, kan ikke undgå å gripes dypt av denne evighetsstemning som hersker innen den store eiendommen og som står i så sterk kontrast til det rastløse livet i verden der utenfor. Noe som også bidrar til dette inntrykk, er at man fra nesten hvilken som helst del av bygningen har utsikt over kirkegården, med dens rekker av smale, enkle kors. Særlig merkelig er det også at klosterets munker legges i jorden til den siste hvile uten kister, bare iført sin hverdagsdrakt og med et navnløst kors på graven.

De fleste av brødrene er allerede gamle grånede menn og deres blanke isser gjør all tonsurklipping overflødig. De synes også å ha oppnådd den sinnets likevekt og den indre harmoni, som i alle tider har stått som den ettertraktede idealtilværelse. Den oppgave deres organisasjon kan fylle i en tid som vår kan kanskje diskuteres; noen talende fakta trenger sig allikevel i forgrunnen: de bespiser daglig hundrevis av arbeidsløse, de gir pengeunderstøttelse til enda flere, og de investerer kapital i sitt lands industri — alt dette er fakta som landets nye styre sikkerlig må bøie sig for, omenn motvillig. Det er virkelig en eiendommelig blanding av middelaldersk kontemplasjon og moderne materialisme.

Voksne menn leker.

Siden begynnelsen av november måned har den europeiske politikk hatt et meget beveget utseende. Konger, ministre og diplomater reiser travelt hist og her og alles besøk hos alle får en hale av sensasjonelle og ofte meget dristige kommentarer etter sig.

5. november var kong Karol og kronprins Mikael av Rumænien gjester hos president Benesch i Tsjekkoslovakiet — antagelig som en slags motvekt til de samme fyrstelige personers besøk i Polen.

Samtidig bød Rom kongen av Grekenland velkommen hvorpå han dro videre til Paris og London — en rundreise som senere også kong Boris av Bulgaria foretok. Kong Leopold av Belgien avla høioffisielt besøk i London. Under samme kategori hører ennvidere den engelske overhuspresident lord Halifax

besøk i Berlin og Berchtesgaden som man i politiske kretser har tillagt overordentlig stor betydning for hele situasjonen i Europa. Det har antagelig ikke så meget beskjefteget sig med de aktuelle spørsmål som søkt å få oppklart og utryddet en del av de gjensidige misforståelser som nu hviler tungt på det engelsk-tyske forhold og hindrer et nærmere samarbeid.

*

De villeste rykter har iøvrig i anledning dette besøk gått gjennom pressen — således at England har gitt Tyskland fritt slag overfor Tsjekkoslovakiet og Østerrike mot at landet til gjengjeld stillet koloniseringsproblemet i bero. At dette imidlertid er en utenkelig kombinasjon sier sig selv — hvorledes skulde det nøkterne og kjøligberegne England tillate en fremfærd som ikke kunne iverksettes uten blodige konflikter? Et militært fremstøt mot sydøst vil øieblikkelig fremkalle en verdenskrig — likeledes alt som kan true den østerrikske selvstendighet. Man kan altså slå en strek over denne og alle lignende kombinasjoner og ganske enkelt holde sig til at lord Halifax' reise er et ledd i brobygningen mellom de to mektige og tungt-bevebnede blokker, som nu står temmelig fiendtlige overfor hverandre og hisser hverandre op med sitt rop på henholdsvis diktatur og demokrati, fast overbevist om at disse to livsanskuelser før eller senere må tørne blodig sammen for å måle sine krefter.

*

Og imens reiser alle staters ansvarshavende ledere rundt til hverandre og lar gjensidig sine tropper paradere til ære for motparten. Kommandoordene klirrer, geværene presenteres og fanene senkes til lystig militærmusikk mens æresgjesten hilsende «inspirerer» værtens soldater. Det er en ny og uhyggelig form for den gamle lek med tinnsoldater — uhyggelig fordi det er voksne ansvarsbevisste menn, bak hvem der står tusener av «den ukjente soldat» og hele hans familie, som leker og ikke gutter — og fordi leketøiet nu er av kjøtt og blod og ikke av kalt og ufølsomt metall. Men mest av alt: fordi leken gjemmer en realitet som en dag kan la hånt om all symbolisme og vise dødens og ødeleggelsens grinende skjelett under alle de fine paradeklær. La oss håpe at komme-fremmede-leken derfor må fortsette ennu en tid fremover og kan hende få utrettet noe godt og virkelighetsnært!

I kikkerten.

I forbindelse med den strid om religionsundervisningen som er opstått i Valle i Setesdal mellom skolestyret og lærere, er biskop Maroni kommet med en uttalelse som går ut på at religionsundervisningen må drives efter de autoriserte lærebøker således som det stemmer «med vår kirkes opfatning.» Atter viser det sig hvor ugjærlig det er for lu-

theranerne i praksis å holde på Luthers standpunkt om et kristenmenneskes frihet!

*

I «Aftenposten» (26/11) har pastor Tybring, i en artikkel om **Renessansen i Norsk kirkekunst**, i den romerske kirke som bærer navnet S. Pietro in vincoli (Peter i lenker) villet se «et symbol på pavens vanmakt overfor den mektige frigjøringsbevegelse, der sprenget alle trellebånd». S. Peter i lenker leser vi om i Apostlenes gjerninger (kap. 12). Noe annet «symbol» er det ingen grunn til å forbinde med den nevnte kirkes navn. Overfor Rom skal friheten altså hevdes ubegrenset, men innenfor statskirken har den samme frihet sine tydelige og merkbare grenser. Lærerenn i Valle får søke sin trøst i et annet ord som ved «skjebnens ironi» stod å lese i samme artikkel: «Og når skole, opplysning og undervisning inntar den centrale plass innen vår kirke er det et levende bevis for vidsyn og vidhjertethet hos den kirke der bærer Luthers navn». Altså: man må en gang som lutheraner lære å forstå at Roms bud er trellebånd som bør sprenge, men statskirkens påbud er frihetens løftestenger!

Jul!

Hvis det er noen tid på året at vi trenger å se imøtekommenhet, venlighet og ømhet må det være i tiden fra 1ste adventssøndag og til jul.

Ingen er sig selv i denne tid — året går på hæld, naturen viser vrangsidene — det fryser, sner eller regner, det er tåke og yr. Og de fleste hoster og fryser. Og jorden er kald og tom.

Da lyser det en tanke i manges hjerter, da skinner en flamme i mørket. Gå ut og spred lys og varme, gi mat og hjelp til de som trenger. Samle inn til de mange barn og voksne som er i nød, trenger hjelp og litt glede i vintermørket. Vi trenger det virkelig!

Ti snart kommer barnet, Betlehem og julenatt. Kommer du det imøte med tomme hender?

Send bidrag til jul til St. Olavs exp. eller begge sogneprester.

Alle Forsynets venner må huske det!

For St. Vinsensfor.

Ivar Ruyter.

Konserten.

Den klaveraften som Wilhelm Schwarzott fredag 26. nov. gav i Aulaen blev en strålende success såvel fra kritikkens som publikums side. Nærmere omtale må på grunn av plassmangel utestå til neste nummer av «St. Olav».

Bokanmeldelse.

Nidaros og Stiklestad. Olavs-jubileet 1930. Minneskrift redigert av Oluf Kolsrud. (Steenke Forlag).

Dette Norske Sacras X. bind som gir en utførlig beretning om jubileet i 1930, er blitt et omfangsrikt og imponerende verk. Omfangsrikt — verket er blitt på henimot 800 sider, men så har det også lyktes redaktøren å få med alt omkring dette jubileums feiring i Trondheim og på Stiklestad. Ja, redaktøren har også — med samtykke av biskop Støren — villet ha med en beretning — forfattet av undertegnede — om den katolske Kirkes Olsok-fest, som han dertil har illustrert med en rekke gode fotografier fra våre gudstjenester og prosesjoner i Trondheim og på Stiklestad. — Verket gjengir in extenso de viktigste taler og prekener som blev holdt under de forskjellige jubileumsfestligheter.

Dessuten gir boken en utmerket redegjørelse for jubileets historiske utstillinger som også er forsynt med illustrasjoner. Endelig har boken foruten et fullstendig personregister, et særskilt forfatterregister samt en utførlig bibliografi hvor i bl. a. inngår en detaljert fortegnelse over alle artikler om St. Olav eller jubileet som vårt blad bragte i årgangene 1929 og 1930. Dette er et talende vidnesbyrd om den grundighet og nøiaktighet som merkes gjennom hele dette i sannhet imponerende verk, som tjener dets utgiver professor dr. Oluf Kolsrud til megen ære.

H. J. I. ...

Eivind Berggrav: Spennings land. (Aschehoug).

Biskop Berggrav har utgitt en bok hvori han legger frem inntrykk og iakttagelser fra sitt 8 års opphold i Nord-Norge som biskop for Hålogaland bispedømme. I forordet reserverer han sig mot at hans bok skulde gi noe fullstendig bilde av Nord-Norge, og bokens undertitel heter: Visitasglimt fra Nord-Norge. Men det har ialfall lyktes ham å lage en rekke usedvanlig levende og tillike karakteristiske bilder av landet og livet der nord.

Gjennom hele skildringen merker man en intens sympati for menneskene han møter, som ofte slår ut i åpenlys beundring. Og dette vil sikkert underskrives av alle som har tilbragt en tid av sitt liv i Nord-Norge. Det kan imidlertid vanskelig nektes at forfatteren dveler litt ensidig ved de lyse sider. Ganske visst nevner han også andre sider; men bare forbigående, så det blivende inntrykk uten tvil er beundring og begeistring. Billedet av barna biskopen traff på sine visitaser er rent vidunderlig, f. eks. lappeguttene, 12 år gammel, som på spørsmålet om hvad det er for en oppbyggelse som skal foregå i kirken, svarer: «Vi skal bygge det evige liv i våre hjerter».

H. J. I.

Segelke Thrap: En menneskealder i fengsel. (Olaf Norlis Forlag).

Denne lille, interessante og lærerike bok forteller om en gammel fengselsdirektors opplevelser og erfaringer og inneholder også direkte anvisninger på en mer rasjonell fangepleie. Særlig påviser forfatteren hvor meningsløst det kan bli med de korte fengselsstraffer hvor andre straffemidler kunde være mindre ødeleggende for en førstegangs lovovertræder og allikevel mer effektive. Likeledes påpeker han

de urimelige og tildels urettferdige forhold som kan opstå ved vår straffelovs pengebøter — som subsidiært kan avsones ved fengsel, hvilket for de ubemidlede vil si at det siste som regel blir uundgåelig bl. a. fordi det ikke alltid innrømmes en rimelig frist til innbetaling av den ilagte bot. Dette medfører også at distrikts- og krets-fengslene får et unødige belegg med bøteavsonere, hvilket selvsagt påfører det offentlige store utgifter.

Som det er å vente, er det meget trist å lese i denne boken, men også ikke så lite av gledelig natur. Og man får et tydelig inntrykk av at vårt fengselsvesen har gjort betydelige fremskritt i den siste menneskealder, ikke så meget p. gr. a. forbedringer ved selve fengselsbygningene — skjont også det i ikke liten grad har vært tilfelle — som ved den innsikt og forståelse som er blitt utvist av dem som forestår fengselsvesenet i vårt land, såvel departementsfolk som de egentlige fengselsfunksjonærer.

H. J. I.

Eugenie Winther: «Frøken Tankeløs er flyveferdig». (N. W. Damn & Søn).

Eugenie Winther og Wencke Norberg Schulz: «A og B og C på Gullbakken».

Vi slår disse to bøker under ett i en anmeldelse — for saken er jo den at de anmelder sig selv i og med det bekjentgjøres at de er utkommet. I hele Norges land har frøken Tankeløs venner som først og fremst ønsker hennes nærvær ved juletreet i forventningsfull glede om hvad hun nu har oplevet — og heller ikke i år vil hun altså utebli. Fru Winther er en av våre mest populære ungpibebooksforfatterinner, og hun forsvarer med glans sin popularitet også overfor et eldre og mere kritisk publikum. Hun er opfinnsom og følsom uten å være anstrengt og sentimental, og hun er god, sund og utviklende lesning for våre unge, idet hun er virkelighetsnær uten å tape idealene av syne.

«A og B og C på Gullbakken», er fortsettelsen av A og B og C's meritter ifjor — en barnebok som kan anbefales av lignende grunner som frøken Tankeløs. Ikke minst fordi det simpelthen vil mere de voksne å lese den for barnene og mer kan man vel ikke forlange?

Den er nydelig illustrert av Karl Dahl.

E. D.-V.

Julehefter.

Fra Danmark har vi mottatt «Julekåten 1937», utgitt av Katolsk Ungdom og som vanlig allsidig og utmerket redigert av pastor Cay Benzon. Omslaget er en meget vakker reproduksjon av Carlo Marattas kjente madonnabilled, — la oss med det samme fremhæve den høie standard som dansk katolsk illustrasjonskunst i det hele tatt representerer efter prøvene i «Julekåten» å dømme. Ellers finner vi dette vakre juleheftes vanlig gode og velavballanserte blanding av fortellinger, dikte, spøk og alvår og av instruktive artikler i lettlest form, hvorav særlig skal fremheves pastor Kjeld Geertz-Hansens om abbed Jens av Øm kloster. Vi medgir derfor Julekåten vår beste anbefaling.

Gyldendal, Norsk Forlag og Aschehoug & Co. har utsendt et par flotte julenumre av sine populære månedsskrifter

«Hus og Have» og «Vi selv og våre hjem». De supplerer hverandre utmerket og har begge en overvældende mengde forslag til julegaver hvorav de fleste overkommelige hvad pris og fremstillingstid angår. Selvfølgelig tilhører de begge det allerletteste kavalleri som «litteratur» betraktet — men de utgir sig heller ikke for annet enn å være «blott til lyst» og det kan svært godt forsvares å rose dem begge to for deres pene utseende, kultiverte fremtreden og underholdende småprat som skjuler ikke så ganske få gode råd og nyttige vink — navnlig for en husmor. Og det er vel heller ikke så galt om vi ved å titte inn i vakre og velstelte hjem får lyst til å gjøre vårt eget hjem enu en strek triveligere og vakrere?

E. D.-V.

Bøker inngått til redaksjonen:

ASCHEHOUG & CO.:

Sigrid Undset: «Norske Helgener».

GRUNDT TANUM:

Chr. A. Christensen og Kari Bergrav: «Norsk Årsrevy 1937».

N. W. DAMM & SØNN:

Eugenie Geelmuyden Winther: «Frøken Tankeløs er flyveferdig».

E. G. Winther og W. N. Schultz: «A og B og C på Gullbakken».

GYLDENDAL NORSK FORLAG:

Karsten Roedder: «Knus ikke en elendig i porten —»

Lalli Løvland: «Men en dag går veien videre».

Alex. Brinchmann: «Den rike mann».

Johan Borgen: «Barnesinn».

STEENSKE FORLAG:

H. Blomberg: «Det brenner i snøen». Oversatt av Paul Gjesdahl.

Julehefter:

KATOLSK UNGDOM:

«Julekærten 1937», red.: Cay Benzon.

GYLDENDAL:

«Hus og Have», julenummer.

ASCHEHOUG & CO.:

«Vi selv og våre hjem», julenummer.

Beriktigelse.

På anmodning beriktiges herved en misforståelse i vårt referat av N.K.K.F.'s landsmøte, idet uttrykket: fru Bäckers forslag blev vedtatt o.s.v.» skal rettes til: styrets forslag blev enstemmig vedtatt. For en ordens skyld rekapitulerer vi hele forslaget i dets endelige og vedtatte form:

Enkeltmedlemmer og livsvarige medlemmer i et antal inntil fra 10—19 medlemmer har rett til å sende 1 representant til landsmøtet. Fra 20—40 medlemmer 2 representanter.

BIBELN I ALLE KATOLSKE HJEM.

Innsamlingslisten.

K. Kr. kr. 10,—
Tidligere innkommet » 885,10

Ialt kr. 895,10

Herhjemme.

Hs. Høiærverdighet Biskopen er reist til Bergen for å foreta innvielsen av St. Fransiskussøstrenes nye sykehus «Florida», som vil finne sted onsdag 8. desember. Biskopen vil være tilbake i Oslo søndag 12. desember.

Oslo. Sangkoret i St. Halvardskirken avholdt onsdag 24. nov. sin årlige St. Cæciliafest. Tilstede var sognepresten pater Notenboom, pater Boers, pater Leo, broder Martin, organisten søster Cæcilia, samt selvfølgelig hele koret med frk. Østenstad i spissen — ialt 20 personer. Det festlig smykkede foreningslokale skapte straks en utmerket stemning som blev enn mer understreket av pater Boers tale der ved sin blanding av spøk og alvår gjorde et dypt og uforglemmelig inntrykk.

Sitt særlige innslag fikk dog denne fest ved den anerkjennelse som blev to av korets høistfortjente medlemmer til del. I 25 år har fru Sørum og i 20 år fru Litthauer vært de trofaste støtter for korets innsats under gudstjenestene og det vakte almindelig glede da man erfaret at de begge var blitt tilstillet den apostoliske velsignelse fra Vatikanet og hver nu fikk overdratt det praktfulle diplom med pavelig signatur. Med dyp takknemmelighet mottok de to damer den sjeldne utmerkelse under levende tilslutning fra alle de tilstedeværende.

Med selskapeleg samvær som selvfølgelig i denne krets fikk enn mere glans ved all den gode musikk man kunde glede sig ved: sang av fru Else Tangstad, frk. Martha Lühhenschloss og hr. Georg Lühhenschloss, akkomp. av pater Boers samt unison sang av norske folkeviser sluttet den vakre og vellykkede fest.

Postludium.

Oslo. St. Olavs lokalforening avholdt søndag 28. nov. en meget vellykket familieaften — navnlig var det hyggelig å se at så mange unge hadde funnet veien til foreningslokalet hvorved det virkelig blev en familieaften, et samvær mellom de forskjellige generasjoner. Et ganske utmerket kåseri av pater Vanneufville om hans inntrykk under en reise i Norge vakte stor interesse og formannen hr. Erling Bruses varme takk fikk almindelig tilslutning. Olavshymnen og Norvegia Catholica blev sunget før og efter foredraget. — Forøvrig hygget man sig sammen og tiden fløi som vanlig altfor fort. En særlig takk fortjener styret for sitt store arbeid både før og under tilstelningen — ingen som ikke kjenner til det av personlig erfaring eller selvsyn kan forstå hvor megen offervilje, arbeidskraft og godt humør overfor uventede vanskeligheter det krever å ha med forberedelsene av de for oss deltagere ublandet behagelige festaftner å gjøre. Men vi setter pris på dette arbeid og gleder oss ved dets gode resultater.

Hamar ledd av St. Olavs forbund hadde lørdag 20/11 møte med foredrag og lysbilleder av frk. Ragnhild Foss, som førte oss til Orknøyene til 800 årsfesten for St. Magnus katedralen på Olsokdag. Efter Olavshymnen og åpningsord av nestformannen fikk frk. Foss ordet. Foredraget var meget interessant og frk. Foss en ypperlig reiseskildrer som forstod å meddele oss sine mange inntrykk fra den fordums norske kolonien der langt mot vest, som fremdeles er stolt av sine norske fedre. Tilslutt selskapeleg samvær.

L. P. M.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri — Oslo.